

Kielibarometri 2016

14.9.2016

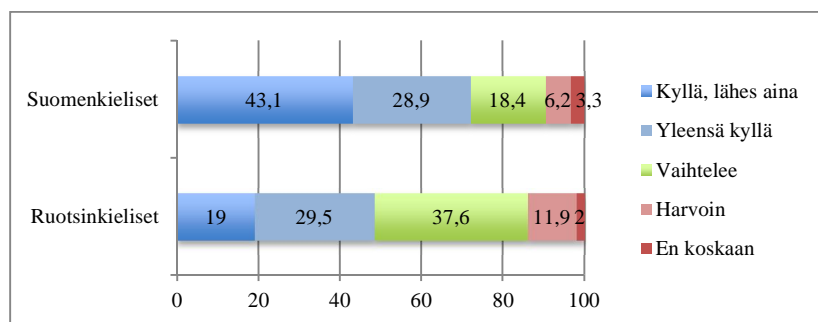
Yhteenveto Kielibarometri 2016 tuloksista

Kielibarometri mittaa kuinka hyvin kielivähemmistö saa palveluita omalla kielellään kotikunnassaan. Tutkimus kattaa kaikki kaksikieliset kunnat.

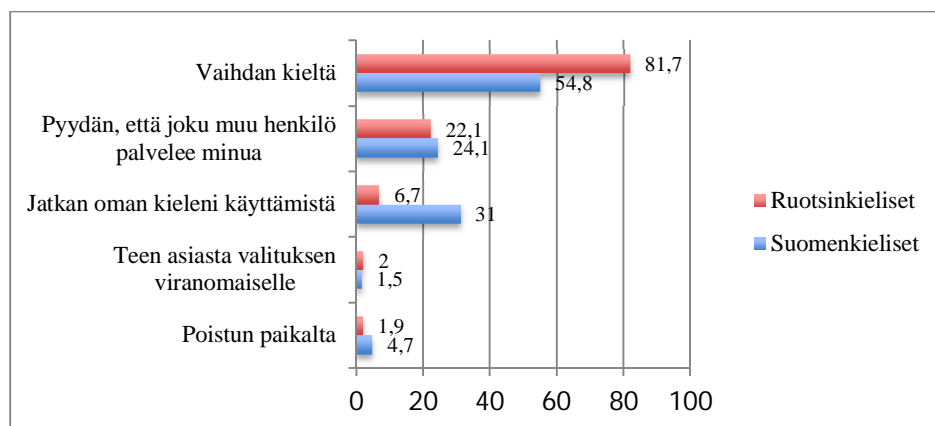
Kielibarometri otettiin käyttöön vuonna 2004 ja siitä lähtien tällä kyselytutkimuksella on seurattu kielipalveluiden toteutumista kaksikielisissä kunnissa. Tutkimus kattaa kaikki Suomen 33 kaksikielistä kuntaa. Kielibarometrin tulokset kuvastavat sitä miten paikalliseen kielivähemmistöön kuuluvat kuntalaiset kokevat kotikuntansa kielipalveluiden toteutuvan. Tutkimus perustuu kirjekyselyyn, joka tänä vuonna lähetettiin 8 893 satunnaisesti valitulle paikalliseen kielivähemmistöön kuuluvalla kuntalaisella.

Kielibarometrikysely on maamme ainoa tutkimus, joka kohdennetaan kaksikielisten kuntien kielivähemmistöön kuuluville (suomen- tai ruotsinkielisille) ja jolla mitataan palveluiden saatavuutta heidän omalla kielellään. Barometrillä kartoitetaan myös vähemmistökielisten palveluiden laatua kaksikielisissä kunnissa. Tänä vuonna kyselyyn vastasi 3 704 satunnaisesti valittua kuntalaista. Vastausprosentti oli 42 %. Aikaisempien vuosien tutkimustuloksia voidaan käyttää vertailuaineistona. **Kielibarometri 2016 -tutkimuksen on toteuttanut Åbo Akademin institut för samhällsforskning yhteistyökumppaneinaan oikeusministeriö, Suomen Kuntaliitto ja Svenska kulturfonden.**

Suomenkieliset pyrkivät ruotsinkielisiä aktiivisemmin saamaan palvelua omalla kielellään.

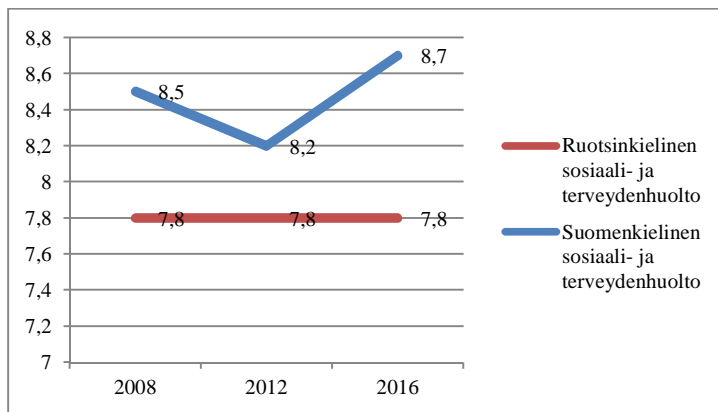

Kysymys: Yritätkö yleensä saada julkisia palveluja omalla kielellä?

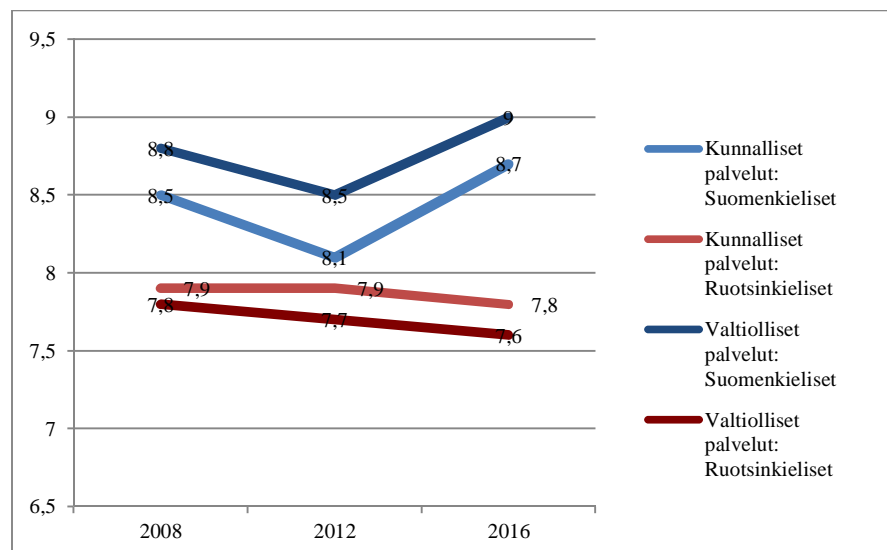
Kysymys: Miten toimit jos sinua ei palvella kielellä, jota sinulla on oikeus lain mukaan käyttää viranomaisen kanssa asioidessasi?

Suomenkieliset antavat sosiaali- ja terveydenhuollon kielipalveluille paremman arvosanan kuin ruotsinkieliset.

Kuva. Keskimääräinen arvosana sosiaali- ja terveydenhuollon kielipalveluille 2008-2016

Suomen- ja ruotsinkielisten arvioissa kunnallisten ja valtiollisten palveluiden toimivuudesta omalla kielellä on suuria eroja.

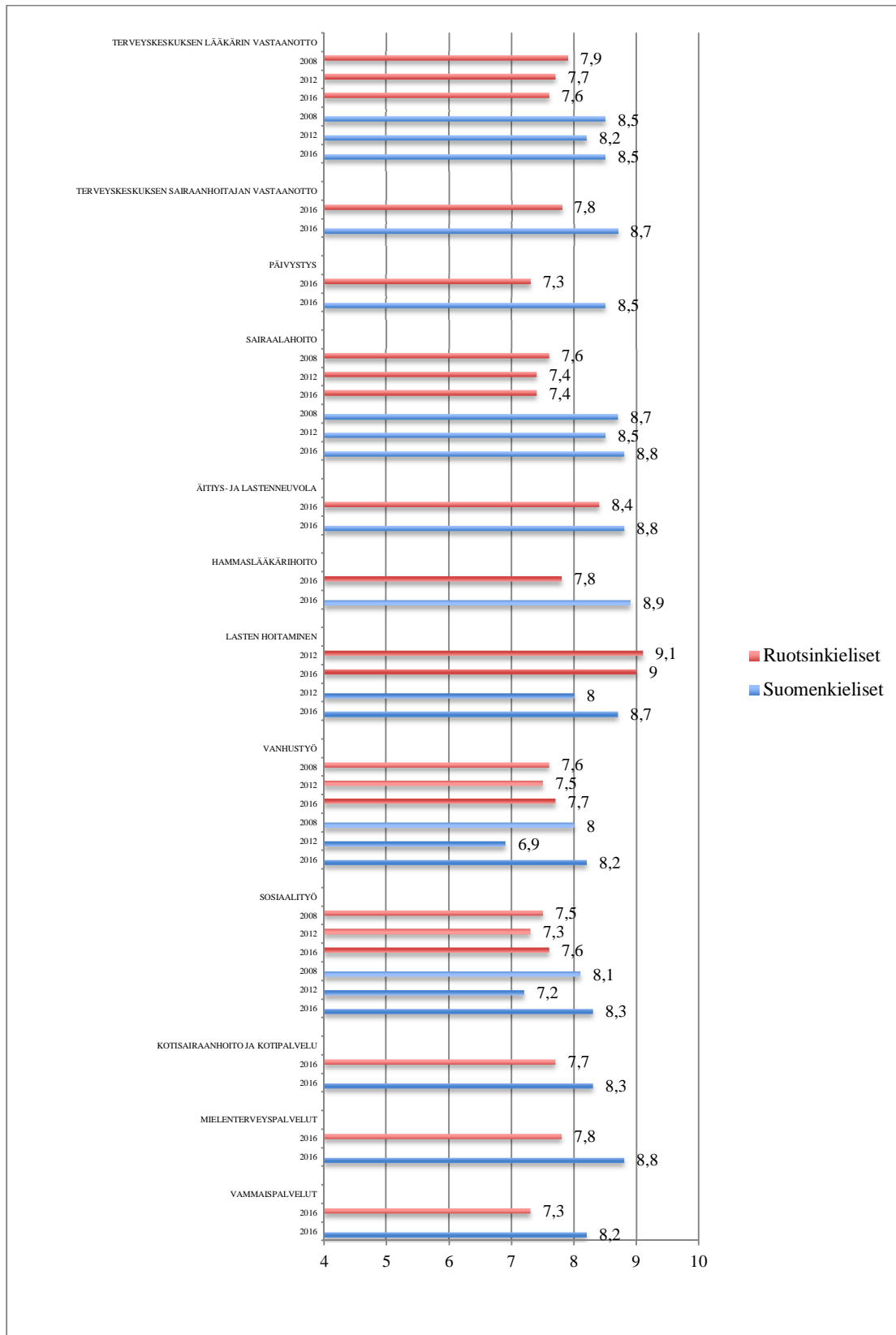

Kuva. Keskimääräinen arvosana kunnallisille ja valtiollisille kielipalveluille 2008–2016.

Ruotsinkielisten mielestä kunnallisia palveluja on paremmin saatavilla omalla kielellä kuin valtiollisia palveluita. Suomenkielisten osalta tilanne on päinvastainen. Suomenkieliset ovat tyytyväisempiä valtiollisiin kielipalveluihin. Ero kieliryhmien arvioissa sekä kunnallisten että valtiollisten palveluiden toimivuudesta on suurin sitten vuoden 2008. Vuodesta 2008 vuoteen 2012 kielellisten palveluiden arvosanat laskivat molemmissa kieliryhmissä. Vuoden 2012 jälkeen muutosta on tapahtunut eri suuntiin. Suomenkieliset ovat tyytyväisempiä kielelliseen palveluun, kun taas ruotsinkieliset ovat jonkin verran tyytymättömpämpiä. Valtiollisissa palveluissa ero on suuri: ruotsinkielisten arvosana valtiollisten palveluiden toimivuudelle on keskimäärin 7,6 kun taas suomenkieliset antavat arvosanan 9. Ruotsinkielisten arvosana kunnallisten palveluiden toimivuudelle on keskimäärin 7,8 ja suomenkieliset antavat arvosanan 8,7.

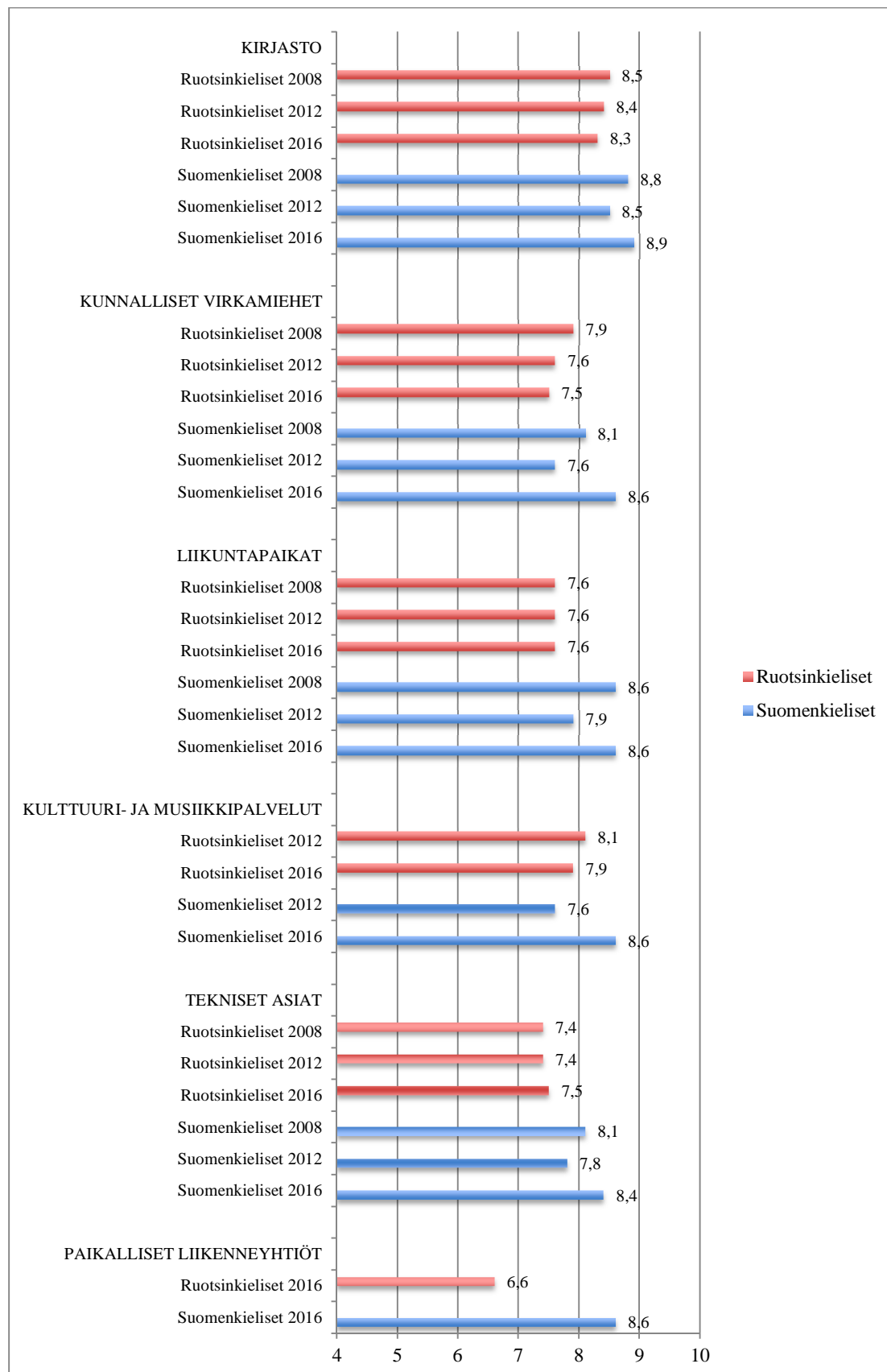
Sosiaali- ja terveydenhuollossa ruotsinkieliset ovat tyytyväisimpiä lasten päivähoidossa annettuun kielelliseen palveluun ja tyytymättömiä kielipalveluihin päivystystoiminnassa ja vammaispalveluissa.

Suomenkieliset ovat tyytyväisimpiä hammashoidossa annettuun kielelliseen palveluun ja tyytymättömiä kielipalveluihin vammaispalveluissa ja vanhustenhuollossa.

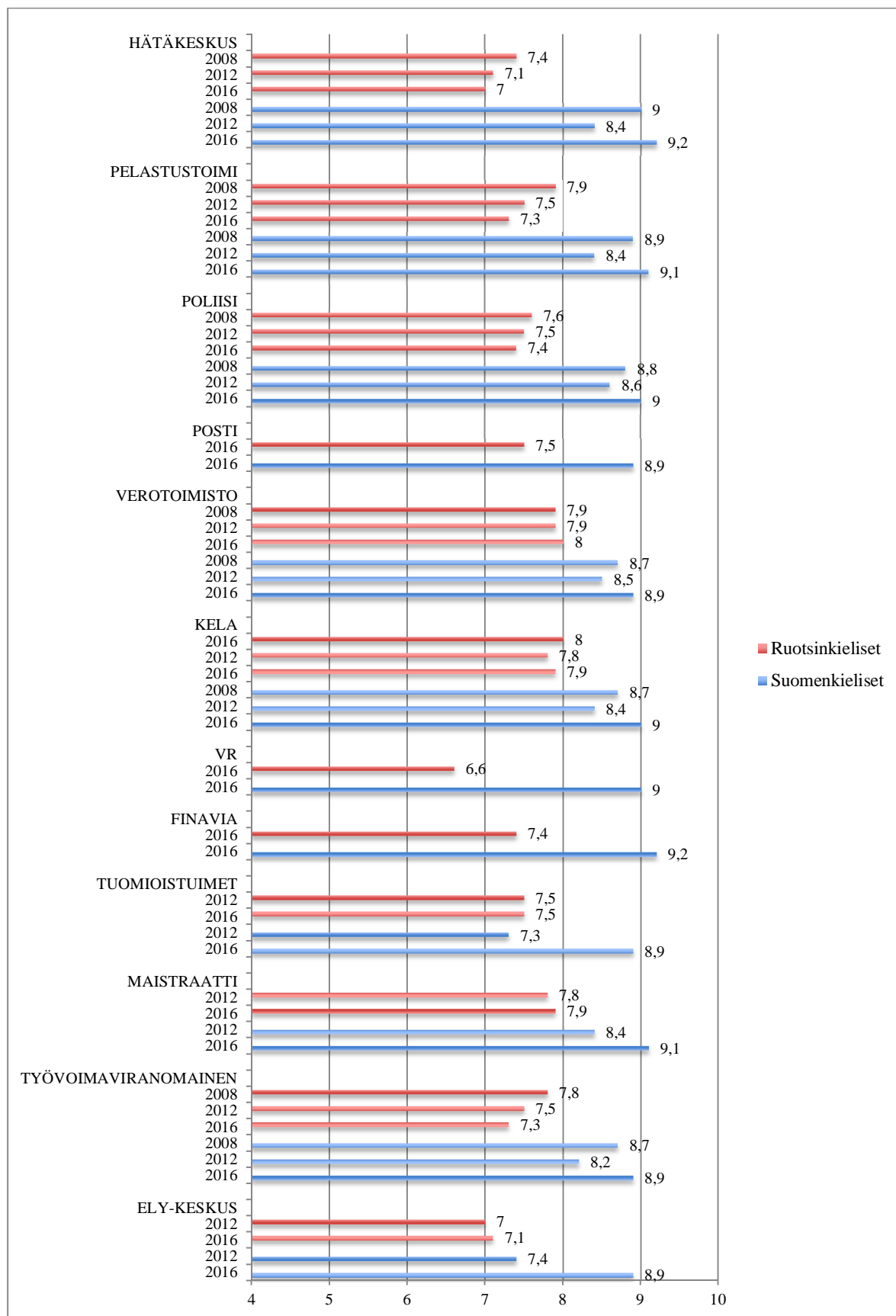

Kouluarvosana sosiaali- ja terveydenhuollon kielipalveluille

Sekä suomen- että ruotsinkieliset ovat tyytyväisiä kirjastojen palveluihin omalla kielellä. Teknisiin asioihin liittyvät palvelut ja kunnallisten virkamiesten kielellinen palvelu saavat kauttaaltaan huonoimmat arvosanat.

Suomen- ja ruotsinkielisten arvioissa pelastustoimen kielellisestä palvelusta on suuria eroja.

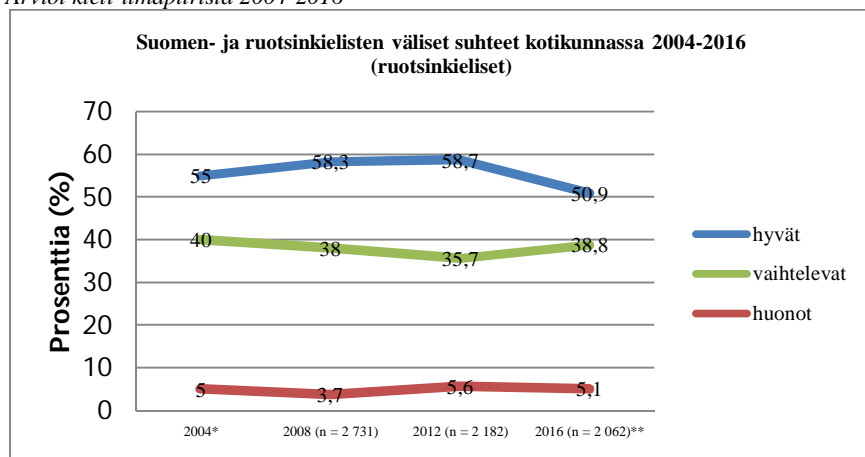

Ruotsinkieliset ovat tyytyväisimpiä verotoimistoissa annettuun kielelliseen palveluun ja tyytymättömiä VR:n kielipalveluihin. Suomenkieliset ovat tyytyväisimpiä Hätäkeskuksen kielelliseen palveluun ja tyytymättömiä mm. postin ja verotoimiston kielipalveluihin.

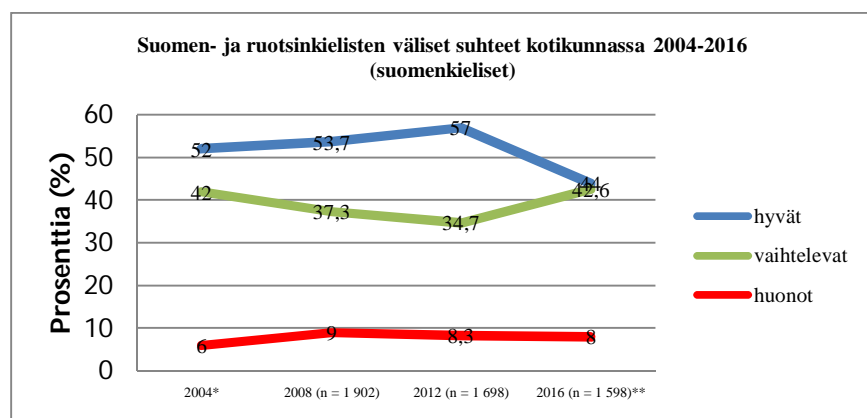
Suomenkieliset ovat tyytymättömiä suomen- ja ruotsinkielisten välisiin suhteisiin kotikunnassaan kuin ruotsinkieliset.

Yhä suurempi osa sekä ruotsin- että suomenkielisistä katsovat suhteiden olevan "vaihtelevia".

Arviot kieli-ilmapiiristä 2004-2016

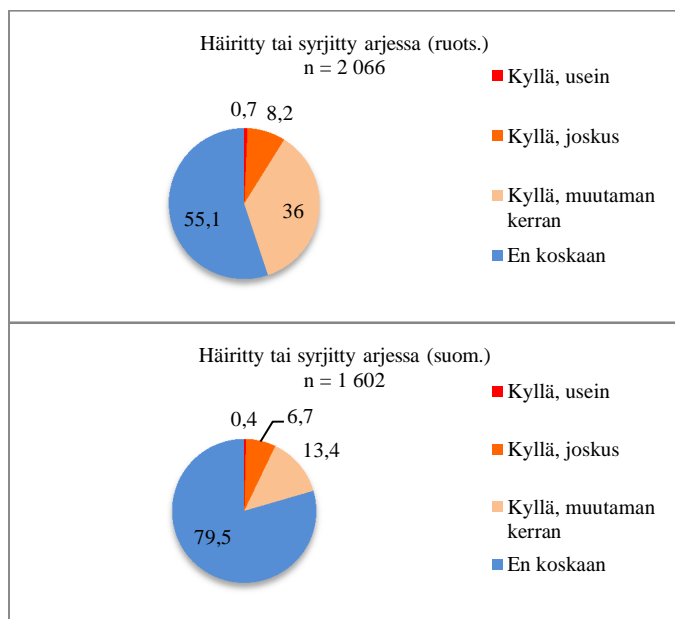
*) Ainoastaan Kokkola, Lohja, Espoo, Porvoo, Lapinjärvi. Luvut vuoden 2008 Kielibarometristä. **) vuonna 2016 5,1 % valitsi vaihtoehdon "en osaa sanoa".

*) Pietarsaari, Mustasaari, Kemiö, Tammisaari, Pernaja. Luvut vuoden 2008 Kielibarometristä. **) vuonna 2016 5,4 % valitsi vaihtoehdon "en osaa sanoa".

Vuonna 2008 sekä ruotsin- että suomenkieliset kokivat kieliryhmien välisten suhteiden olevan hyvät ja vuodesta 2008 vuoteen 2012 suhteiden koettiin parantuneen. Erityisesti suomenkielisten vastaajien osalta suhteita hyvinä pitävien osuus oli noussut 53,7 prosentista 57 prosenttiin. Vuosien 2012 ja 2016 välillä tilanne on kehittynyt huonompaan suuntaan. Sekä ruotsin- että suomenkieliset kokevat suhteiden muuttuneen huonommiksi vuoteen 2008 verrattuna. Mielenpide suhteista on kuitenkin muuttunut lähinnä "hyvistä" "vaihteleviin" eikä "huonoihin". Suhteita huonoina pitävien osuus vastaajista on pysynyt suhteellisen vakaana vuodesta 2008. Yleisesti ottaen kuntien kieli-ilmapiiriä tunnutaan pitävän suhteellisen hyvänä, sillä suhteita huonoina pitävien osuus on hyvin pieni. Kieli-ilmapiiri on kuitenkin selvästi huonontunut vuodesta 2008 ja yhä useampi pitää kieli-ilmapiiriä "vaihtelevana". Huomionarvoista on, että suomenkieliset, jotka kansallisella tasolla edustavat valtaväestöä, kokevat kotikuntansa kieli-ilmapiirin huonompana kuin ruotsinkieliset.

Lähes joka toinen ruotsinkielinen ja joka viides suomenkielinen kokee joutuneensa häirinnän tai syrjinnän kohteeksi arjessaan kielensä vuoksi.

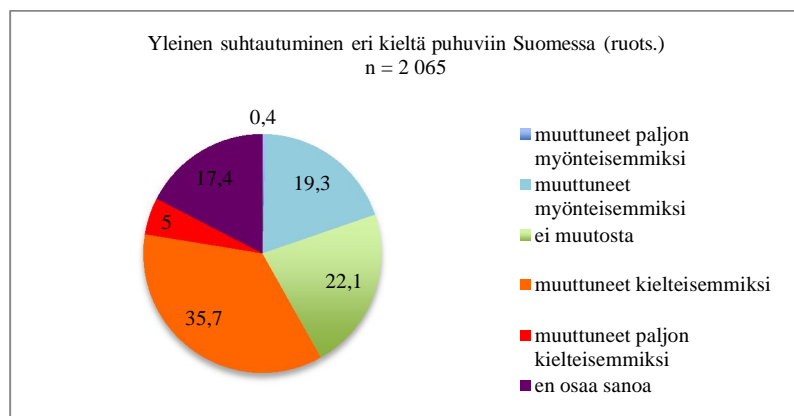

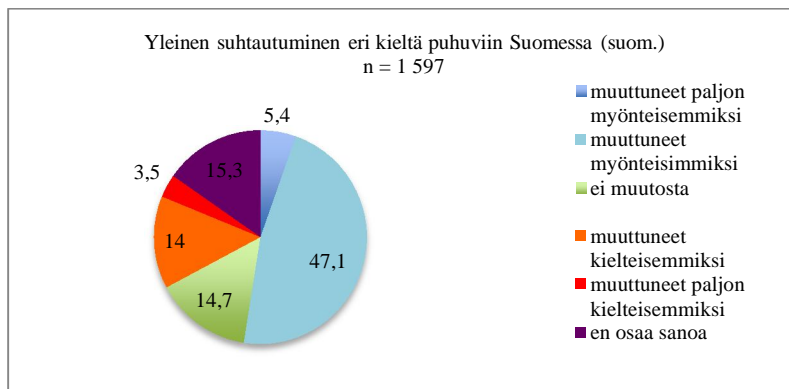
Kysymys: Oletko joutunut arjessasi häirinnän ja/tai syrjinnän kohteeksi (esim. sanallinen loukkaus, sähköpostitse tai eleet) kiellesi takia?

Kielestä johtuvan häirinnän ja/tai syrjinnän osalta kieliryhmien välillä on selkeitä eroja. Ruotsinkielisistä vastaajista yhteensä 44,9 % kokee joutuneensa häirinnän ja/tai syrjinnän kohteeksi arjessa kielensä vuoksi. Suomenkielisten osalta vastaava luku on 20,5 %. Toisin sanoen lähes puolet ruotsinkielisistä kokee joutuneensa häirinnän tai syrjinnän kohteeksi arjessaan kielensä vuoksi, kun taas suomenkielisistä runsas viidesosa on kokenut samaa.

Ruotsinkieliset ovat huomattavasti suomenkielisiä suuremmassa määrin sitä mieltä, että yleinen suhtautuminen eri kieltä puhuviin on muuttunut kielteisemmäksi

Merkittävästi suurempi osa suomenkielisistä taas kokee suhtautumisen parantuneen.

Kysymys: Miten yleinen suhtautuminen eri kieliä puhuviin on mielestäsi muuttunut viime vuosien aikana Suomessa?

Merkittävästi suurempi osa suomenkielisistä kokee yleisen suhtautumisen eri kieltä puhuviin parantuneen. Yhteensä 52,5 % suomenkielisistä kokee yleisen suhtautumisen eri kieliä puhuviin Suomessa muuttuneen myönteisemmäksi tai paljon myönteisemmäksi. Ruotsinkielisten osalta vastaava luku on 19,7 %. Ruotsinkieliset ovat huomattavasti suuremmassa määrin sitä mieltä että yleinen suhtautuminen eri kieltä puhuviin on muuttunut kielteisemmäksi. Kaikkiaan 40,8 % ruotsinkielisistä kokee yleisen suhtautumisen eri kieliä puhuviin Suomessa muuttuneen kielteisemmäksi tai paljon kielteisemmäksi. Suomenkielisten osalta vastaava luku on 17,5 %.

Kokonaisuutena arvioiden ruotsinkielisten kokemus kieli-ilmapiiiristä on negatiivisempi kuin suomenkielisten. Tätä näkemystä tukee usea barometristä ilmenevä seikka: ruotsinkieliset kokevat suhtautumisen eri kieltä puhuviin muuttuneen kielteisemmäksi ja suomen- ja ruotsinkielisten välisten suhteiden muuttuneen huonommiksi kunnassa ja he ovat myös useammin kokeneet joutuneensa häirinnän tai syrjinnän kohteeksi arjessaan kielensä vuoksi.

Kuntakohtaisia vertailuja osoitteessa www.kommuntorget.fi/sprakbarometern